

A P E L

catre

PARLAMENTARII, AVOCATUL POPORULUI si PRESEDINTELE ROMÂNIEI

Lansam un apel la adresa demnitarilor de mai sus de a sesiza Curtea Constitutionala spre

a constata neconstitutionalitatea

Legii

*privind masurile pentru finalizarea procesului de restituire,
in natura sau prin echivalent, a imobilelor preluate in mod abuziv
in perioada regimului comunist in Romania
analizand*

Modalitatea de adoptare

a

Legii restituirii

Invocam incalcare, in principal, a urmatoarelor dispozitii din Constitutie:

- 1) Art. 1 alin. 3 – **Stat de Drept**
- 2) Art. 1 alin. 4 – **Principiul separatiei si echilibrului puterilor**
- 3) Art. 11 alin. 1 – **Respectarea obligatiilor internationale**
- 4) Art. 114 alin. 1 – **Angajarea raspunderii Guvernului**

Consideram ca elaborarea noii Legi a Restituirii prin Angajarea raspunderii Guvernului s-a facut in mod abuziv si cu incalcare obligatiilor asumate de Romania prin Tratatate internationale.

IN FAPT

1. Aderarea Romaniei la Conventia Europeana

La data de 20 iunie 1994 Romania a ratificat Conventia Europeana a Drepturilor Omului, asumandu-si raspunderea pentru respectarea ei.

Conventia Europeana este un tratat international regional si multilateral. Ea are un caracter normativ, constrangator pentru statele contractante si este prevazuta cu un mecanism jurisdictional eficient de asigurare a angajamentelor statelor in sensul respectarii dispozitiilor sale.

Citez art. 46 din Conventie:

„1. Inaltele parti contractante se angajeaza sa se conformeze hotararilor definitive ale Curtii in care ele sunt parti.

2. Hotararea definitiva a Curtii este transmisa Comitetului Ministrilor care supravegheaza executarea ei.”

In Romania Conventia a devenit parte integranta a sistemului roman de drept si a dobandit aplicabilitate directa conf. art. 11 alin. 2 din Constitutie.

Dispozitiile art. 20 alin. 1 se aplica tuturor actelor internationale, deci si Conventiei, prin care se protejeaza drepturile omului.

Supravegherea indeplinirii angajamentelor de catre statele contractante se face de catre Comitetul Ministrilor, organul decizional al Consiliului Europei. El poate emite recomandari statelor ce i-si incalca angajamentele, recomandari, rezolutii, sau decizii.

In caz de incalcare grava a obligatiilor statutare de un stat membru, Comitetul Ministrilor poate:

- suspenda dreptul de reprezentare al aceluia stat
- invita statul sa se retraga
- decide incetarea apartenentei unui stat la Organizatie.

2. Recomandari si Rezolutii ale Comitetului Ministrilor

Citez din Hotararea-Pilot:

a)

„81. In Rezolutia sa Res(2004)3 privind hotararile care ridica o problema structurala subsecventa, adoptata la 12 mai 2004, Comitetul Ministrilor a aratat urmatoarele: Comitetul Ministrilor, in temeiul articolului 15.b din Statutul Consiliului Europei (...) invita Curtea:

I. in masura posibilitatilor, sa identifice in hotararile in care constata o incalcare a Conventiei ceea ce, in opinia sa, ridica o problema structurala subsecventa si originea acestei probleme, in special atunci cand ea este susceptibila a da nastere unor numeroase cereri, astfel incat sa ajute statele sa gaseasca solutia potrivita si Comitetul Ministrilor sa supravegheze executarea hotararilor;

II. sa semnaleze in special orice hotarare care cuprinde indicatii cu privire la existenta unei probleme structurale si la originea acestei probleme nu numai statului in cauza si Comitetului Ministrilor, ci si Adunarii Parlamentare, secretarului general al Consiliului Europei si comisarului pentru drepturile omului din cadrul Consiliului Europei, si sa semnaleze intr-un mod adecvat aceste hotarari in baza de date a Curtii.“

b)

„82. Recomandarea Comitetului Ministrilor Rec(2004)6 privind imbunatatirea cailor de recurs interne, adoptata la data de 12 mai 2004, are urmatorul continut: Comitetul Ministrilor, in temeiul articolului 15.b din Statutul Consiliului Europei (...) recomanda statelor membre, luand in considerare exemplele de bune practici mentionate in anexa:

I. sa se asigure, printr-o observare constanta, in lumina jurisprudentei Curtii, ca exista recursuri interne pentru orice persoana care invoca intr-un mod justificabil o incalcare a Conventiei si ca aceste recursuri sunt efective, in masura in care ele pot conduce la o decizie pe fondul plangerii si la un remediu adecvat al oricarei incalcarci constatate;

II. sa reanalizeze, in urma hotararilor Curtii care constata deficiente structurale sau generale in dreptul sau practica statului, caracterul efectiv al recursurilor interne existente si, daca este cazul, sa creeze recursuri efective, pentru a evita aducerea in fata Curtii a cauzelor repetitive;

III. sa acorde o atentie deosebita, in cadrul punctelor I si II de mai sus, existentei recursurilor efective in cazul unei afirmatii justificabile privind durata excesiva a procedurilor juridictionale (...).

c)

„83. Partea relevanta din anexa la Recomandarea Comitetului Ministrilor Rec(2004)6 prevede urmatoarele: (...)

13. Dupa ce o hotarare a Curtii care releva deficiente structurale sau generale in dreptul sau in practica statului («hotarare-pilot») a fost adoptata, iar un numar mare de cereri privitoare la aceeasi problema («cauze repetitive») sunt pe rol sau susceptibile de a fi introduse la Curte, statul parat trebuie sa se asigure ca potentialii reclamanti dispun de un recurs efectiv care sa le permita sa se adreseze unei autoritati nationale competente, recurs care ar putea fi, in egala masura, utilizat de reclamantii actuali. Un astfel de recurs rapid si eficient le-ar permite sa obtina deja o reparatie la nivel intern, in conformitate cu principiul subsidiaritatii sistemului Conventiei.

14. Introducerea unui astfel de recurs intern ar putea contribui, de asemenea, in mod semnificativ, la reducerea volumului de munca al Curtii. Desi executarea rapida a hotararii pilot ramane esentiala pentru solutionarea problemei structurale si prevenirea in acest fel a cererilor viitoare privind aceeasi problema, poate exista o categorie de persoane care au fost deja afectate de aceasta problema inainte de rezolvarea sa. Pentru aceste persoane, existenta unui recurs menit sa garanteze o reparatie la nivel intern ar permite Curtii sa le invite sa utilizeze noul recurs si, daca este cazul, sa declare inadmisibile cererile lor.

15. Pot exista mai multe optiuni pentru a atinge acest obiectiv, in functie, printre altele, de natura problemei structurale in discutie si dupa cum persoana afectata de aceasta problema a introdus sau nu o cerere la Curte.

16. In special, in urma unei hotarari-pilot care a relevat o problema structurala specifica, ar putea fi, de exemplu, adoptata o abordare ad hoc, prin care statul vizat sa examineze oportunitatea introducerii unui recurs specific sau a extinderii unui recurs existent pe cale legislativa sau jurisprudentiala. 17. ***In cadrul acestei examinari de la caz la caz, statele ar putea prevedea, daca acest lucru se dovedeste oportun, posibilitatea redeschiderii procedurilor similare celor dintr-o cauza-«pilot» care a stabilit o incalcare a Conventiei, pentru a degreva Curtea de aceste cauze si, daca este cazul, pentru a pune la dispozitia persoanei vizate un remediu mai rapid. Criteriile enumerate in Recomandarea Rec(2000)2 a Comitetului Ministrilor pot servi drept sursa de inspiratie in acest sens.***

18. In cazul in care astfel de recursuri specifice au fost create ca urmare a unei hotarari-pilot, guvernele ar trebui sa informeze rapid Curtea, pentru ca aceasta sa le poata lua in considerare in examinarea cauzelor repetitive.

19. Cu toate acestea, nu va fi necesar sau adecvat sa se creeze recursuri noi pentru orice cauza in care o hotarare a Curtii a identificat o problema structurala sau sa se acorde acestora un anumit efect retroactiv. In anumite cazuri, poate fi preferabil sa se lase Curtii sarcina de a examina aceste cauze, in special pentru a evita obligarea reclamantului sa suporte sarcina suplimentara a epuizarii din nou a recursurilor interne care, in plus, nu ar fi infiintate decat dupa adoptarea modificarilor legislative (...).

d)

„84. La data de 2 martie 2010, cu ocazia celei de-a 1.078-a reuniune, delegatii ministrilor care supravegheaza executarea hotararilor Curtii au reamintit cu privire la cauzele Strain, Viasu si cu privire la peste o suta de alte cauze romanesti de acest tip ca aspectele pe care acestea le ridica se refera la o problema sistemica importanta, legata in special de lipsa restituirii sau a despagubirii pentru bunurile nationalizate, apoi revandute de stat unor terti. Acestia au luat act de un plan de actiune prezentat la data de 25 februarie 2010 de catre autoritatile romane, pe care le-au invitat sa prezinte un calendar estimativ pentru adoptarea masurilor luate in considerare.“

3. Planul de actiune al Guvernului

Citez din Hotararea-Pilot:

„154. Guvernul face trimitere la planul de actiune trimis Comitetului Ministrilor la data de 25 februarie 2010 si care trebuie sa permita identificarea celor mai bune solutii pentru a eficientiza procesul de restituire. Printre solutiile luate in considerare se numara infiintarea unei comisii interministeriale, modificarea legislatiei in materie si organizarea de discutii cu asociatii si cu societatea civila.“

„190. In ceea ce priveste planul de actiune prezentat de Guvern, Curtea observa ca nu a fost trimis Comitetului Ministrilor decat la inceputul anului 2010. Desi acesta propune cateva solutii interesante, acestea nu sunt insotite inca de un calendar de adoptare.“

„203. In ceea ce priveste masurile ce trebuie luate din perspectiva art. 46 din Conventie, Guvernul admite ca sistemul de restituire trebuie sa devina mai eficient. In acest sens, acesta arata ca in anul 2009 a fost creat un grup de lucru ce reuneste reprezentanti ai Agentului guvernamental, ai Fondului ‘Proprietatea’, ai ANRP, ai Ministerului de Finante si ai Ministerului de Justitie. In plus, la data de 25 februarie 2010, Comitetului Ministrilor al Consiliului Europei i-a fost prezentat un plan de actiune. Acesta cuprinde urmatoarele puncte:

- a) infiintarea unei comisii interministeriale avand ca obiect identificarea celor mai bune solutii pentru finalizarea procesului de restituire a proprietatilor;*
- b) modificarea legislatiei in materie de restituire a bunurilor nationalizate in sensul simplificarii acesteia si al asigurarii unei eficiente mai mari. Cele mai importante propuneri se refera la stabilirea de termene pentru toate etapele administrative ale procedurii si la prevederea de sanctiuni in caz de nerespectare a acestor termene, extinderea suprafetelor de teren ce ar putea fi restituite si cresterea personalului administrativ implicat in procedurile de restituire;*
- c) aprobarea de catre Parlament a Ordonantei de urgenta a Guvernului nr. 81/2007 pentru accelerarea procedurii de acordare a despagubirilor;*
- d) organizarea de discutii cu asociatiile fostilor proprietari si cu reprezentantii societatii civile.“*

Observatii referitor la:

- a) Desi cu mare intarziere, Comitetul Interministerial a fost infiintat cu **mare intarziere**, in luna septembrie 2012.
- b) S-a modificat legislatia prin adoptarea unei noi legi, care **complica**, in loc sa simplifice procedura restituirii, si care **nu este eficienta**. **Nu s-au stabilit termene clare** pentru toate etapele administrative. Pentru nerespectarea termenelor **nu s-au stabilit sanctiuni eficiente sau proceduri alternative**. **Nu s-a stabilit cresterea personalului** implicat in procedura restituirii.
- c) Prin Legea 142/2010 **s-a aprobat** OUG nr. 81/2007
- d) **Nu** s-au organizat discutii cu asociatiile fostilor proprietari si cu reprezentantii societatii civile.

4. Scuzele Guvernului

Citez din Hotararea-Pilot:

„198. Guvernul arata ca o serie de probleme dintre cele mai grave a condus la incetinirea procesului de restituire si de despagubire pentru bunurile nationalizate. Acesta subliniaza amploarea fenomenului nationalizarilor sub regimul comunist, precum si varietatea bunurilor ce fac obiectul legilor de restituire.“

Observatie: Masurile reparatorii trebuie sa fie la nivelul amplitudinii fenomenului de nationalizare, avand in vedere beneficiul statului in urma confiscarilor.

„199. El mai precizeaza ca se confrunta cu un mare numar de cereri de restituire sau de despagubire provenite de la fosti proprietari sau de la mostenitorii acestora.“

Observatie: Numarul mare de cereri de restituire sau de despagubire se datoreaza amplitudinii procesului de confiscare a regimului comunist din Romania, dar si fraudei si abuzului unui mare numar de petenti, lucru nesanctionat suficient de dur de catre autoritatile statului.

„200. Apoi arata ca la numarul mare de cereri de despagubire se adauga cerinta unei despagubiri integrale impusa de legile in vigoare. Conform unei evaluari aproximative, suma necesara pentru a plati aceste despagubiri se ridica la 21 de miliarde de euro. Guvernul precizeaza in acest sens ca PIB-ul Romaniei pentru anul 2009 a fost de 120 de miliarde de euro. Suma despagubirilor platite efectiv pana in prezent ar fi de circa 84 de milioane de euro.“

Observatie: Guvernul profita de un fals in declaratii privind marimea totala a despagubirilor.

Astfel, in numita hotarare-pilot, guvernul, pentru a convinge Curtea Europeana de imposibilitatea despagubirii la valoarea reala a tuturor petentilor si in lipsa unei evaluari reale si efective, face o declaratie falsa privind suma totala necesara pentru despagubiri. Acest fals comis de guvernul Boc prin reprezentantul guvernului la CEDO a fost descoperit de actualul Presedinte al ANRP, care a estimat suma totala la **16 miliarde de euro**, comitand la randul lui un fals prin aplicarea nepermisa a unei reguli de trei simple. Prin impartirea sumei deja acordate la numarul de dosare solutionate se obtine o valoare medie de despagubire per dosar. Inmultiind aceasta valoare cu nu-

marul dosarelor nesolutionate se ajunge la o suma de 16 miliarde de euro. In acest calcul nu s-a tinut cont de faptul ca marile dosare cu sume imense de despagubire au fost deja solutionate, sume mari de despagubiri s-au obtinut prin frauda si prin supraevaluare, astfel media calculata mai sus nu este reprezentativa. Intre timp estimarile sumei totale de despagubire inca necesara au coborat la **8 miliarde de euro**.

In ultimele declaratii publice premierul Ponta afirma ca s-au platit deja 8 miliarde de euro, ramand de plata tot vreo 8 miliarde de euro. Consider aceasta declaratie politica drept una falsa, pentru care insa nu va putea fi tras la raspundere penala decat dupa incheierea mandatului.

ANRP evita (stie de ce) a defalca sumele necesare pe categorii de petenti:

- persoane fizice
- biserici
- comunitati etnice etc.

Se estimeaza ca mai mult de jumatate din volumul despagubirilor revine bisericilor.

Am banuiala ca suma reala necesara pentru **despagubirea persoanelor fizice** este de **vreo 3-4 miliarde de euro** . Plec de la estimarea tuturor despagubirilor, inclusiv pentru cultele religioase, comunitatile minoritatilor nationale si tarile limitrofe, la o valoare de **4,3 miliarde €** , calculul total fiind efectuat prin programul Excel in baza publicatiilor ANRP. Estimarea de mai sus de **3-4 miliarde de euro reprezinta una maxima**.

Guvernul Ponta se foloseste de declaratia falsa a guvernului Boc pentru a primi acordul CEDO de a diminua despagubirea sub valoarea reala a imobilelor, precum apare materializat in acest proiect de lege.

„201. In ceea ce priveste posibilitatea prevazuta de lege de a acorda bunuri sau servicii drept compensatie, Guvernul sustine ca ea nu poate avea decat o aplicare foarte restransa din cauza lipsei de bunuri si a caracterului limitat al rezervelor publice de terenuri ce apartin comunelor.“

Observatie: Guvernul comite **fals in declaratii prin omisiune** in fata CEDO privind disponibilitatea totala a terenurilor .

Deși este corectă afirmația guvernului, că rezerva publică de terenuri ce aparțin comunelor, fostă proprietate a Cooperativelor Agricole de Producție (**CAP**), este limitată, în urma **fraudei masive la nivel local**, guvernul omite să amintească de rezerva din domeniul public al statului, fostă proprietate a Întreprinderilor Agricole de Stat (**IAS**), aflată în proprietatea Agenției Domeniilor Statului (**ADS**), afirmația de mai sus a fost făcută cu intenția de a induce în eroare Curtea și a obține clementa.

Conform unei estimări recente a ADS, statul mai are în proprietate circa **400.000 ha** de teren, iar solicitările petenților se ridică la vreo **200.000 ha**, conform estimărilor Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților (ANRP).

Se știe că aceste terenuri, arendate la clientela obedienței partidelor de la guvernare, constituie sursa de bani pentru visteria lor electorală.

„202. Guvernul mai semnalează ca sursa de dificultate pentru punerea în aplicare a mecanismului de restituire și de despăgubire, lipsa de informații cadastrale și lipsa unui inventar al bunurilor statului.“

Observație: Este vina exclusivă a guvernelor din ultimii 20 de ani de a nu fi finalizat procesul de inventariere a terenurilor și de efectuarea măsurătorilor cadastrale.

5. Hotărârea Pilot

Prin

Hotărârea din 12.10.2010 Atanasiu s.a. versus Romania

- Hotărârea Pilot -

Curtea Europeană a Drepturilor Omului

„6. hotărâste ca statul parat să ia măsurile care să garanteze protecția efectivă a drepturilor enunțate de art. 6 § 1 din Convenție și art. 1 din Protocolul nr. 1, în contextul tuturor cauzelor similare cu cauza de față, conform principiilor consacrate de Convenție (paragrafele 229–236 de mai sus). Aceste măsuri vor trebui să fie puse în practică în termen de 18 luni de la data la care prezenta hotărâre va rămâne definitivă;“

a) Aplicarea Hotararii – Pilot de catre CEDO

Citez din Hotararea-Pilot:

„216. Curtea constata ca din cauzele de fata rezulta ca ineficienta mecanismului de despagubire sau de restituire continua sa fie o problema recurenta si pe scara larga in Romania. Aceasta situatie persista in ciuda adoptarii hotararilor Viasu, Faimblat si Katz, mentionate mai sus, in care Curtea i-a indicat Guvernului ca se impun masuri generale pentru a permite realizarea efectiva si rapida a dreptului la restituire.“

„217. Dupa adoptarea acestor hotarari, numarul constatarilor de incalcare a Conventiei din acest punct de vedere a crescut neincetat si pe rolul Curtii se afla alte cateva sute de cereri similare. Ele ar putea da nastere pe viitor unor noi hotarari care constata incalcare a Conventiei. Acesta nu este numai un factor agravant in ceea ce priveste raspunderea statului fata de Conventie din cauza unei situatii trecute sau actuale, ci si o amenintare pentru eficienta viitoare a dispozitivului de control implementat de Conventie“

„218. Fata ce aceasta situatie, Curtea apreciaza ca prezentele cauze se preteaza la aplicarea procedurii hotararii pilot,...“

b) Existenta unei practici incompatibile cu Conventia

Citez din Hotararea-Pilot:

„220. Printre aceste cauze, cea mai importanta pare sa fie extinderea treptata a aplicarii legilor de reparatie aproape asupra tuturor bunurilor imobile nationalizate, ...“

„221. Complexitatea prevederilor legislative si schimbarile ce le-au fost aduse s-au tradus printr-o practica judiciara neconstanta si au generat o incertitudine juridica generala in ceea ce priveste interpretarea notiunilor esentiale referitoare la drepturile fostilor proprietari, ale statului si ale tertilor dobanditori ai bunurilor imobile nationalizate“

„222. Curtea observa ca, in fata multitudinii procedurilor de restituire, autoritatile interne au reactionat prin adoptarea Legii nr. 247/2005 care a stabilit o procedura administrativa de despagubire comuna tuturor bunurilor imobile revendicate.“

„223. Aceasta unificare, care merge in directia buna prin faptul ca implementeaza proceduri simplificate, ar fi eficienta daca autoritatile competente, si in special Comisia Centrala, ar fi dotate cu mijloace umane si materiale corespunzatoare nivelului sarcinilor ce trebuie indeplinite.“

„225. Lipsa unor termene pentru analizarea dosarelor de catre Comisia Centrala constituie un alt punct slab al mecanismului intern de despagubire, care a fost deja identificat de Curte in hotararea Faimblat ...“

„226. Totusi, in lipsa unui termen legal constrangator, Curtea apreciaza ca obligatia mentionata mai sus risca sa fie teoretica si iluzorie si ca dreptul de acces la o instanta pentru a denunta intarzierea acumulata in fata Comisiei Centrale ameninta sa fie golit de continutul sau.“

„227. In fine, Curtea ia nota de sarcina foarte importanta pe care legislatia in materie de bunuri imobile nationalizate o impune bugetului de stat si referitor la care Guvernul recunoaste ca este dificil de suportat.“

„228. Avand in vedere acumularea de disfunctionalitati ale mecanismului de restituire sau de despagubire, ce persista dupa adoptarea hotararilor Viasu, Faimblat si Katz, Curtea apreciaza ca este imperativ ca statul sa ia de urgenta masuri cu caracter general, care sa poata conduce la realizarea efectiva a dreptului la restituire sau la despagubire, pastrand un just echilibru intre diferitele interese in cauza.“

c) Masuri cu caracter general

Citez din Hotararea-Pilot:

„229. In ceea ce priveste masurile destinate garantarii eficientei mecanismului stabilit prin Conventie, Curtea atrage atentia asupra Rezolutiei Res(2004)3 si a Recomandarii Rec(2004)6 ale Comitetului Ministrilor al Consiliului Europei, adoptate la data de 12 mai 2004“

„230. Desi, in principiu, nu ii revine Curtii sa defineasca remediile adecvate ... ea trebuie sa sugereze, cu titlu pur orientativ, tipul de masuri pe care statul roman le-ar putea lua pentru a pune capat situatiei structurale constatate.“

„231. Asa cum a aratat deja Curtea in Hotararea Viasu mentionata mai sus, statul parat trebuie, inainte de toate, sa inlature orice obstacol din calea exercitarii efective a dreptului numeroaselor persoane ... sau, in caz contrar, sa ofere un remediu adecvat“

„232. Statul parat trebuie, asadar, sa garanteze prin masuri legale si administrative adecvate respectarea dreptului de proprietate al tuturor persoanelor aflate intr-o situatie similara celei a reclamantelor, tinand cont de principiile enuntate in jurisprudenta Curtii cu privire la aplicarea art. 1 din Protocolul nr. 1 . Aceste obiective ar putea fi atinse, de exemplu, prin modificarea mecanismului de restituire actual, cu privire la care Curtea a constatat anumite lipsuri, si prin implementarea urgenta a unor proceduri simplificate si eficiente, intemeiate pe masuri legislative si pe o practica judiciara si administrativa coe-renta, care sa poata mentine un just echilibru intre diferitele interese in cauza“

„236. Tinand cont de numarul mare de persoane vizate si de consecintele importante ale unui astfel de dispozitiv, ... autoritatile nationale raman suverane pentru a alege, sub controlul Comitetului Ministrilor, masurile generale ce trebuie integrate in ordinea juridica interna pentru a pune capat incalcarilor constatate de Curte.“

6. Prorogarea repetata a termenului de finalizare

Desi, prin Hotararea-Pilot CEDO, a fost obligat a pune in practica in termenul de **18 luni** masurile dispuse, guvernul tergiverseaza **23 de luni** dupa pronuntare infiintarea unui comitet interministerial pentru elaborarea unui proiect de lege privind restitui-rea, de luarea altor masuri paralele nu poate fi vorba. Dupa **30 de luni** guvernul prezinta un proiect de lege care este lipsit de profesionalism, plin de omisiuni si contradictii, prevederi neconstitutionale si neconventionale.

Citez din stirea aparuta pe site-ul Consiliului Europei in data de 10.04.2013:

(http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/execution/News/Tripartite_Meeting_Strain_ro.asp)

„În fața dificultăților pe care le-a avut România în găsirea soluțiilor adecvate și a fluxului masiv de cauze repetitive în fața Curții europene, aceasta a pronunțat la data de 12 octombrie 2010 o hotărâre pilot – hotărârea Maria Atanasiu si alții – prin care a fixat un termen autorităților române pentru adoptarea de măsuri capabile să ofere o reparație adecvată tuturor persoanelor afectate de legile de reparație. Acest termen, prelungit de două ori de Curtea europeană, expiră la 12 mai 2013.“

7. Reuniune tripartită la Consiliul Europei

Citez din stirea de pe site-ul Consiliului Europei din data de 10.04.2013:

„10 aprilie 2013 - Înalți reprezentanți ai Guvernului român, Serviciul pentru executarea hotărârilor Curții europene din Direcția Generală pentru Drepturile Omului și Statul de Drept și Grefa Curții europene a drepturilor omului au purtat recent consultări aprofundate asupra proiectului de lege pregătit de autoritățile române pentru a remedia problemele în funcționarea mecanismului pentru indemnizarea sau restituirea bunurilor naționalizate în România. Importanța acestor consultări, pentru a se asigura că noua lege elaborată de autoritățile române oferă un remediu adecvat tuturor persoanelor afectate de aceste probleme, a fost subliniată în cadrul întâlnirii ce a avut loc între Secretarul general al Consiliului Europei, domnul Thorbjørn Jagland, și Prim-ministrul, domnul Victor Ponta, în luna martie, la București.“

„La terminarea reuniunii tripartite, reprezentanții Guvernului român au făcut cunoscută hotărârea lor de a ține cont cu ocazia finalizării proiectului de lege, de comentariile și sugestiile formulate în cursul discuției. Pentru mai multe detalii asupra acestor chestiuni și asupra concluziilor reuniunii tripartite, a se vedea documentul H/Exec(2013)1“

Observatie: Cu ocazia reuniunii tripartite la Consiliul Europei s-a intocmit un Memorandum, ce cuprinde evaluari, recomandari si concluzii. Desi aceste recomandari nu sunt obligatorii pentru Guvern si nu leaga Curtea Europeana a Drepturilor Omului, nici Consiliul Europei, ele constituie totusi parerea expertilor celor doua institutii.

Desi au promis a ține cont de observatiile facute cu ocazia acestei intalniri, reprezentantii Guvernului, nu au inclus in actiunea lor de modificare a proiectului de lege decat 4 recomandari din cele 45 cuprinse in Memorandumul intocmit cu ocazia acestei consultari.

Citez din Memorandumul Consiliului Europei:

Evaluari

„13. Trebuie sa reamintim ca in cadrul procedurii pilot, autoritatile romane au atras atentia ca posibilitatea de atribuire de bunuri cu titlu de compensare nu are decat o aplicare restransa datorita penuriei de imobile si datorita caracterului limitat al rezervelor publice de terenuri apartinand comunelor. Ele au semnalat de asemenea probleme ce rezulta din absenta informatiilor cadastrale si a inventarului bunurilor statului. In continuare, autoritatile au informat Comitetul Ministrilor de intentia lor de a proceda la o astfel de inventariere. Aceasta etapa prealabila adoptarii masurilor legislative, trebuia finalizata dupa 18 luni. Pana in ziua de azi, nu pare ca a inceput.“

„14. Desi inventarierea anuntata nu a fost inca realizata, noul proiect de lege prevede atribuirea si licitarea terenurilor aflate in proprietatea statului.“

„15. In absenta justificarilor pentru solutiile retinute in noul proiect de lege (a se vedea, in acest sens, solicitarea Comitetului Ministrilor in hotararea sa adoptata in 7 martie 2013), exista dubii privind viabilitatea mecanismului de reparatii avut in vedere. ...Acest scenariu ridica intrebarea daca autoritatile dispun de resurse financiare pentru a se achita de asemenea obligatii.“

Observatie:

- a) Guvernul nu a prevazut in bugetul de stat nicio alocare de sume pentru despagubire in anul 2013. Primele plati sunt prevazute pentru a doua jumatate a anului 2014, prima transa din cele cinci anuale de despagubiri pentru 14.000 de dosare, solutionate definitiv de Comisia Centrala inaintea anului 2010.
- b) Guvernul nu are de gand sa prevada in buget sume mai mari pentru despagubire, avand in vedere ca plata despagubirilor va incepe abia in anul 2017, cand guvernul actual nu mai este in functie, si Comisia Nationala nu va stabili sume, ci un portofoliu de puncte.

Citez din Memorandum:

„62. Avand in vedere ca proiectul de lege prevede ca fiecare punct sa aiba valoarea de un leu, ar fi util de stiut motivul pentru care autoritatile au optat pentru acest sistem, care pare sa complice inutil procedura, in loc sa indice pur si simplu valoarea imobilului in moneda nationala.“

Raspunsul n-il da premierul in declaratia sa de presa din 12.04.2013:

„Nu se calculează suma efectivă, pentru că orice sumă calculată imediat intră în deficitul public și soluția de despăgubire prin puncte rezolvă și această spinoasă problemă a modului de calcul bugetar și financiar.“

Prin folosirea sistemului de puncte, **guvernul cauta sa musamalizeze in fata Uniunii Europene un eventual deficit bugetar marit.**

„17. Hotararea-Pilot sugereaza cu titlu de masuri generale, printre altele,“ reformarea legislatiei, cu rezultatul unor reguli de procedura clare si simple“. Sistemul de despagubire trebuie sa devina de asemenea mai previzibil in aplicare, spre deosebire de actualul sistem a carui dispozitii sunt dispersate printre mai multe legi, ordonante si hotarari. (a se vedea si § 235 din hotararea pilot)“

„18. Proiectul de lege nu reuneste toate dispozitiile referitoare la procesul de restituire / despagubire si nu opereaza o reformare a legislatiei“. Dispozitiile sale se completeaza cu regulile existente. Aceste tehnici, utilizate adesea in trecut, comporta tot timpul un risc pentru lipsa de claritate si de previzibilitate. In acest stadiu, o asemenea reformare a legislatiei nu pare a fi posibila de efectuat pana la expirarea termenului limita stabilit de Curtea Europeana. Totusi, pentru a raspunde preocuparilor exprimate de Curte in privinta acestui punct, este vital dezirabil ca proiectul de lege sa prevada, pentru autoritatile la nivel central, obligatia de a reexamina ansamblul legislatiei existente si de a adopta un act normativ consecvent si care reuneste toate dispozitiile care guverneaza aceasta materie, si care fixeaza niste termene de decadere realiste si nu intarzie derularea procesului administrativ ce vizeaza procedura de restituire / compensare.“

„22. Proiectul de lege nu acopera toate situatiile care au condus la constatarea violarii Conventiei in aceasta grupa de cazuri si pentru care Hotararea-Pilot a cerut autoritatilor romane sa adopte de urgenta masuri pentru realizarea efectiva a dreptului de restituire sau de despagubire.“

Cum trebuie incadrata declaratia populista neadevarata a premierului ?

Citez:

„CEDO a aprobat si agreat proiectul de lege.“

Concluzii

Citez din Memorandum:

„110. Multimea de comentarii, prefigurand ca proiectul de lege va ridica un numar nene-glijabil de probleme si intrebari, poate ridica obstacole la validarea noului mecanism de catre Comitetul Ministrilor, in cadrul procedurii de executare a Hotararii – Pilot, si de catre Curtea Europeana, in cadrul viitorului tratament al cazurilor relevante pentru aceeasi problematica generala.“

„111. Una din principalele slabiciuni ale proiectului de lege a fost subliniata in par. 13 pana la 15 ale prezentului document: solutiile avute in vedere nu sunt coerente cu situatia de pe teren, precum au fost prezentate de catre autoritati in fata Curtii Europene si a Comitetului Ministrilor. In acest punct se asteapta de la autoritati ca sa fie prezentate Comitetului Ministrilor si Curtii Europene, precum ca sa fie retinute, in expunerea de motive ale proiectului de lege, clarificarile necesare care permit a stabili validitatea acelor solutii.“

Observatie: Se trage atentia asupra declaratiilor neadevarate (minicinoase) ale autoritatilor romane.

„112. Durata avuta in vedere prin aplicarea masurilor prevazute de noua lege (putand ajunge pana in anul 2029), dublata de complexitatea mecanismului preconizat sunt alte puncte slabe ale acestui proiect. In vederea remedierii, autoritatile sunt puternic incurajate de a lua in considerare urmatoarele solutii: a reduce considerabil durata de prelucrare a dosarului, a aloca autoritatilor competente mijloace financiare si umane necesare pentru a putea finaliza examinarea dosarelor intr-un timp de la 12 pana la 18 luni si/sau a permite accesul la despagubirea pecuniara (fara a trece prin procedura licitatiei), cel putin pentru anumite categorii de petenti ...“

„113. Pe de alta aparte, pentru a raspunde exigentelor minimale desprinse din jurisprudenta pertinenta a Curtii Europene, pare necesar ca proiectul de lege sa prevada intr-o versiune revizuita solutii primordial referitoare la:

- **Reformarea legislatiei in materie de restituire / despagubire, evaluand compatibilitatea cu cadrul legislativ existent**
- **Existenta a doua titluri de proprietate concurente pentru acelasi teren si anularea titlurilor de proprietate pentru cauze neimputabile petentilor**
- **Indexarea valorii imobilelor nationalizate pe baza grilei notariale, ...“**
- **Controlul judiciar pentru care este necesar**

(i) a se prevedea ca tribunalul sa poata fi sesizat in cazul in care autoritatile locale competente au omis sa soluzioneze cererile de restituire de terenuri agricole sau forestiere pana la 1. ianuarie 2016

(ii) ca decizia judiciara sa poata inlocui o decizie de compensare emisa de Comisia Nationala

- **Criteriile si conditiile pentru atribuirea unui alt teren agricol sau forestier in cazul imposibilitatii restituirii terenului nationalizat**

(ar trebui sa fie vorba de

(i) a se prevedea ca valoarea terenului atribuit in compensare trebuie sa fie exivalenta cu aceea a terenului nationalizat

(ii) a se clarifica daca indreptatitul are posibilitatea de a refuza terenul atribuit sau nu si daca decizia administrativa de atribuire a altui teren poate fi obiect de control judiciar)“

„114. Ar fi, in fine, util ca autoritatile sa puna la punct un mecanism intern pentru a asigura ca toate deficientele potentiale sistemice, ivite in aplicarea legislatiei in aceasta materie, sa fie identificate si solutionate de urgenta. Comisia Nationala ar putea implini aceasta sarcina cu conditia ca sa fie dotata cu resurse umane si materiale necesare.“

8. Amendamente la proiectul de lege

Desi in urma Memorandumului, Comitetul interministerial de elaborare a proiectului de lege a operat doar vreo 4-5 modificari visa-vis de 45 de critici expuse in Memorandum, Guvernul nu a acceptat decat 6 amendamente (de ex. marirea numarului membrilor Comisiei Nationale) din cele zeci, chiar sute de amendamente, depuse de

parlamentari cu doua zile inaintea sedintei de angajare a raspunderii Guvernului. Criticile expuse de reprezentantul ResRo la o audienta la ANRP, au fost refuzate cu o simpla constatare de catre Presedintele ANRP, Presedintele Comitetului Interministerial de elaborare a proiectului, anume:

„Este o decizie politica a Guvernului.“

CONCLUZII INTERMEDIARE

Guvernul, legiferand prezenta lege prin Angajarea raspunderii Guvernului,

1. a comis abuz, tergiversand si amanand elaborarea proiectului de lege spre a crea artificial o situatie de urgenta pentru a-si angaja raspunderea
2. a incalcat multiplu tratatul de aderare la Conventia Europeana
3. a incalcat dispozitiile art. 11 din Constitutia Romaniei, citez:

„ARTICOLUL 11

(1) Statul român se obligă să îndeplinească întocmai și cu bună-credință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte.

4. a incalcat dispozitiile art. 1 alin. 4 din Constitutia Romaniei, citez:

„ARTICOLUL 1

(4) Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor - legislativă, executivă și judecătorească - în cadrul democrației constituționale.

5. a incalcat dispozitiile art. 1 alin. 3 din Constitutia Romaniei, citez:

„ARTICOLUL 1

(3) România este stat de drept ...

IN DREPT

Modalitatea de adoptare a prezentei Legi a restituirii contravine prevederilor art.114 alin.(1) din Constituția României

Citez art. 114 alin. 1 din Constituția României:

„ARTICOLUL 114

(1) Guvernul își poate angaja răspunderea în fața Camerei Deputaților și a Senatului, în ședință comună, asupra unui program, a unei declarații de politică generală sau a unui proiect de lege.“

a) Modalități de legiferare

Constituția României prevede 3 modalități de legiferare, una naturală obișnuită și trei excepționale.

Procedura legislativă obișnuită

Această procedură de legiferare este prevăzută de Constituție în art. 61 alin. 1 și în art. 67, citez:

„ARTICOLUL 61

(1) Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării.“

„ARTICOLUL 67

Camera Deputaților și Senatul adoptă legi, hotărâri și moțiuni, în prezența majorității membrilor.“

Proceduri legislative excepționale

α) Delegare legislativă

Aceasta procedura de legiferare este prevazuta de Constituie in art. 115 alin. 1, citez:

„ARTICOLUL 115

(1) Parlamentul poate adopta o lege specială de abilitare a Guvernului pentru a emite ordonanțe în domenii care nu fac obiectul legilor organice.“

β) Procedura legislativa de urgență

Aceasta procedura de legiferare este prevazuta de Constituie in art. 76 alin. 3, citez:

„ARTICOLUL 76

(3) La cererea Guvernului sau din proprie inițiativă, Parlamentul poate adopta proiecte de legi sau propuneri legislative cu procedură de urgență, stabilită potrivit regulamentului fiecărei Camere.“

γ) Angajarea răspunderii Guvernului

Aceasta procedura de legiferare este prevazuta de Constituie in art. 114 alin. 1, citez:

„ARTICOLUL 114

(1) Guvernul își poate angaja răspunderea în fața Camerei Deputaților și a Senatului, în ședință comună, asupra unui program, a unei declarații de politică generală sau a unui proiect de lege.“

Observatie: Daca procedura obisnuita este atributul parlamentului, cele extraordinare sunt atributul guvernului, cu limitari de rigoare.

Actuala coalitie guvernamentala a ajuns la putere in mai 2012, deci **avea timp suficient pentru a initia un proiect de lege** care sa fie dezbatut in cele doua comisii juridice si in cele doua camere, adica **pe calea obisnuita parlamentara.**

Legea restituirii, facand parte **din categoria legilor organice** conf. art. 73 alin. 3 lit. m) din Constitutie, **nu poate fi legiferata prin delegare.**

Legea restituirii putea fi legiferat in procedura de urgenta, durata fiind de cel mult 3 luni de zile, avand in vedere faptul ca guvernul dispune de sustinerea a peste 70 %

din parlament. In aceasta modalitate s-ar fi ales o solutie de **compromis între urgența de legiferare și dezbateră proiectului de lege în parlament**, ambele camere. Guvernul s-a decis totuși pentru solutia cea mai proasta, realizand **un proiect de lege total lipsit de profesionalism**, abuzand de sustinerea (scrasnind din dinti) a majoritatii parlamentare.

b) **Ingradirea procedurilor exceptionale de legiferare**

Procedurile exceptionale de legiferare sunt supuse anumitor limitari, astfel:

α) **Delegare legislativa**

Condițiile limitative ale acestei proceduri sunt stabilite prin dispozitiile art. 115 alin. 1 – 8 din Constitutie.

β) **Procedura legislativa de urgență**

Condițiile se stabilesc potrivit regulamentului fiecărei Camere.

γ) **Angajarea răspunderii Guvernului**

Deși Constitutia nu prevede nicio limitare expresa pentru Angajarea raspunderii Guvernului, nici aceasta procedura nu poate fi exercitata neingradit.

Limitarile sunt stabilite de jurisprudenta Curtii Constitutionale în virtutea art.142 alin. 1 din [Constituție](#), care statueaza ca

„ARTICOLUL 142

(1) Curtea Constituțională este garantul supremației Constituției.

Chiar dacă la prima vedere Angajarea răspunderii nu este supusă niciunei condiții, oportunitatea și conținutul inițiativei rămânând teoretic la aprecierea exclusivă a Guvernului, acest lucru, in cazul concret, nu poate fi valabil in mod absolut, pentru că exclusivitatea Guvernului este opozabilă numai Parlamentului, și nu Curții Constituționale care, in calitate de garant al supremației Legii fundamentale, este indrituit și obligat a analiza daca modul concret de desfasurare a procedurii nu incalca vreo dispozitie constitutională.

c) **Criterii de apreciere a constitutionalitatii**

Prin jurisprudenta sa recenta, Curtea Constitutionala a elaborat si cristalizat cateva criterii menite sa ajute la aprecierea constitutionalitatii procedurii legiferarii prin Angajarea raspunderii Guvernului. Aceste criterii nu au putere absoluta, ci trebuie vazute in interactiune in fiecare caz concret.

α) Lege organica

Legiferarea in cazul unei legi organice, care asigura exercitarea unui drept fundamental, reclama o reflectare unitara, completa, sistematica si coerenta a domeniului supus reglementarii, cu participarea tuturor segmentelor sociale. In lipsa altor criterii, Angajarea raspunderii Guvernului apare ca neconstitucionala.

β) Obiectiv important din programul de guvernare

Cand de votarea unei legi depinde realizarea unui obiectiv important din programul de guvernare, program pentru care parlamentul si-a dat votul de incredere conf. art. 102 alin. 1 din Constitutie, iar aceasta modalitate este singura care poate duce la realizarea obiectivului prezentat, guvernul are dreptul, dar si obligatia morala, de a se folosi de aceasta institutie.

γ) Urgenta masurilor

Angajarea raspunderii Guvernului asupra unui proiect de lege urmărește ca acesta să fie adoptat în condiții de maximă celeritate, conținutul reglementării vizând stabilirea unor măsuri urgente într-un domeniu de maximă importanță, iar aplicarea acestora trebuie să fie imediată. Altfel, nu se justifică recurgerea de către Guvern la procedura angajării răspunderii asupra proiectului de lege.

δ) Structura politica a parlamentului

Structura politica a parlamentului poate fi un motiv suficient pentru Angajarea raspunderii Guvernului, in situatia unei majoritati a opozitiei in camera decizionala, prin tergiversarea procesului deliberativ de catre parlamentarii opozitiei.

ε) Conflict juridic de natura constitutională

Un conflict juridic de natura constitutională apare când atât guvernul cât și parlamentul reclamează competența sau când ambele refuză competența legiferării.

În acest caz este chemată Curtea Constituțională să constate existența acestui conflict, iar Președintele României, în calitate sa de mediator, va depune eforturi pentru soluționarea acestui conflict.

d) Aplicarea criteriilor în cazul de față

α) Dreptul și obligația Curții Constituționale

Citez din Decizia Curții Constituționale nr. 1.557 / 18.11.2009:

„I. Potrivit art.142 alin.(1) din Constituția României, 'Curtea Constituțională este garanțul supremației Constituției'. Supremația Legii fundamentale este o realitate juridică ce implică consecințe și garanții. Între consecințe se enumerează deosebirea dintre Constituție și legi și, nu în ultimul rând, compatibilitatea întregului drept cu Constituția, iar între garanții se regăsește controlul constituționalității legilor. Iată că supremația Constituției, nefiind o simplă teorie juridică, are implicații practice în care Curtea 'spune dreptul' cu privire la legitimitatea constituțională a legii, la valabilitatea ei ca act subordonat Constituției, în funcție de modul în care legiuitorul, ordinar ori delegat, a respectat supralegalitatea constituțională pe care, în fond, s-a întemeiat. De aceea, justiția constituțională este prin excelență de ordin public, constituind o problemă de interes general ce nu poate fi minimalizată ori anihilată de un formalism ce capătă conotații nesemnificative în cadrul anumitor realități sociale.

De asemenea, dacă în cadrul justiției de drept comun judecătorul care, în conformitate cu art.124 alin.(1) din Constituție, supunându-se numai legii, are, potrivit art.4 din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, obligația/dreptul de a asigura supremația acesteia indiferent că este neclară ori incompletă, de a o interpreta și de a o aplica, în caz contrar fiind pasibil de denegare de dreptate, și judecătorul constituțional se supune aceluiași rigori logice de gândire în aplicarea exigențelor Legii fundamentale, în absența cărora conceptul de justiție constituțională devine desuet.

Așa fiind, în virtutea rolului său de garant al supremației Constituției, Curtea nu numai că poate, dar este singura autoritate care are dreptul și obligația de a interpreta un text constituțional ori de câte ori se impune și de a evidenția aspecte în contradicție cu Legea fundamentală.

β) Lege organica

Legea restituirii se încadrează în categoria legilor organice, conf. art. 73 din Constituție, citez:

„ARTICOLUL 73

(3) Prin lege organică se reglementează:

m) regimul juridic general al proprietății și al moștenirii;

Având în vedere caracterul de drept fundamental al dreptului la proprietate, importanta majoră a proprietății și garantarea ei de către Constituție într-un stat de drept, consideram că guvernul, dar și mulți parlamentari, în mod abuziv au desconsiderat voința poporului.

γ) Situația *in extremis*

Citez din Decizia Curții Constituționale nr. 1.557 / 18.11.2009:

„Angajarea răspunderii Guvernului potrivit art.114 din Constituție reprezintă o procedură complexă ce implică raporturi de natură mixtă, deoarece, pe de o parte, prin conținutul său este un act ce emană de la executiv, și, pe de altă parte, prin efectul său, fie produce un act de legiferare - așa cum este în speța de față -, fie se ajunge la demiterea Guvernului. Așa fiind, angajarea răspunderii asupra unui proiect de lege reprezintă o modalitate legislativă indirectă de adoptare a unei legi care, neurmând procedura parlamentară obișnuită, este practic adoptată tacit în absența dezbaterilor, Guvernul ținând cont sau nu de amendamentele făcute. La această modalitate simplificată de legiferare trebuie să se ajungă in extremis atunci când adoptarea proiectului de lege în procedură obișnuită sau în procedura de urgență nu mai este posibilă ori atunci când structura politică a Parlamentului nu permite adoptarea proiectului de lege în procedura uzuală sau de urgență.”

Observatie: In cazul de fata structura parlamentului nu putea sa impiedice adoptarea proiectului de lege in procedura uzuala sau de urgenta, avand in vedere ca puterea dispune de o majoritate covarsitoare in parlament, adica de peste 70 %, deci din acest punct de vedere nu se justifica adoptarea acestei variante.

Daca ne raportam doar la momentul Angajarii raspunderii Guvernului, aceasta modalitate de legiferare apare legitima, justificata si constitutionala.

Prin fixarea unui termen limita pentru solutionarea problemei restituirii imobilelor, guvernul avea alternativa de a respecta acest termen sau nu. Avand in vedere consecintele grave pentru statul roman, in cazul nerespectarii termenului, alegerea apare ca justificata, deci si constituionala.

δ) Crearea *situatiei extremis*

Toate guvernele, care din toamna 2010 au fost la conducerea tarii, poarta vina lor ca s-a ajuns in aceasta situatie extrema. Intreaga responsabilitate in cazul de fata poarta puterea actuala. Guvernul format din coalitia actuala este la putere din mai 2012. Ajunsa la putere in mod neasteptat, actuala coalitie a fost surprinsa cu lectiile nefacute in opozitie. Cat timp era in opozitie nu a prezentat niciun proiect alternativ in parlament privind problema restituirii, ba dimpotriva, sustin ca nici nu a elaborat vreun proiect in acest sens, desi problema este una generala, care afecteaza intreaga populatie. In iunie 2012 guvernul a obtinut din clementa o prorogare a termenului pentru finalizarea masurilor privind restituirea proprietatilor, deci era avizat. In loc sa elaboreze si sa initieze un proiect de lege, guvernul s-a concentrat asupra luptei politice, cum ar fi alegerile locale din iunie si referendumul din iulie-august 2012. Prima masura in acest sens a fost luata abia in octombrie 2012 prin constituirea Comitetului Interministerial, insarcinat cu elaborarea unui proiect de lege. In perioada campaniei electorale parlamentare din noiembrie-decembrie 2012 activitatea acestui comitet era inexistentă. Banuiesc ca acest comitet nu si-a inceput activitatea decat dupa sarbatorile de iarna, deci guvernul nu putea prezenta un proiect in parlament. Desi premierul a promis public prezentarea unui proiect de lege pana la data de 31 ianuarie 2013, aceasta promisiune nu a fost onorata. Am banuiala ca acest comitet neexperimentat, nespecializat pe problema restituirii, ales doar dupa criterii politice nu si profesionale, nu a avansat de loc cu elaborarea proiectului. Curtea Constitutionala are dreptul de a cere calendarul comitetului interministerial pentru elaborarea proiectului. Nu cunosc momentul exact cand premierul s-a decis pentru Angajarea

raspunderii Guvernului privind aceasta lege, in orice caz prima declaratie in acest sens a facut-o la sfarsitul lunii ianuarie 2013, moment in care mai avea deschisa variantele legiferarii obisnuite sau de urgenta, avand in vedere majoritatea zdrobitoare de care dispune puterea.

Imbatata de succesul la alegerile parlamentare, puterea nu a mai acordat importanta cuvenita problemei restituirii. Dovada este si faptul ca, in Programul de Guvernare, aceasta obligatie impusa de CEDO si Consiliul Europei nu a fost amintita.

Obligatia statului, adica primordial a guvernului, conform Hotararii-Pilot a fost, citez:

Curtea Europeana a Drepturilor Omului

„6. hotaraste ca *statul parat sa ia masurile care sa garanteze protectia efectiva a drepturilor enuntate de art. 6 § 1 din Conventie si art. 1 din Protocolul nr. 1, in contextul tuturor cauzelor similare cu cauza de fata, conform principiilor consacrate de Conventie (paragrafele 229–236 de mai sus). Aceste masuri vor trebui sa fie puse in practica in termen de 18 luni de la data la care prezenta hotarare va ramane definitiva;*“

Curtea Europeana a statuat doua lucruri:

1. Fondul problemelor de rezolvat
2. Termenul in care trebuie finalizata solutionarea

Consider ca actuala putere s-a concentrat primordial asupra partii formale a obligatiei, adica solutionarea in termen, neglijand total fondul problemelor, precum rezulta din analiza proiectului de lege efectuata de expertii CEDO si Consiliului Europei, dar si din numeroasele amendamente depuse la proiect, dar refuzate pe nedrept de Guvern. Rog instanta de contencios constitutional a solicita si analiza amendamentele depuse de parlamentari la acest proiect de lege. Guvernul, prin abuz de putere, respinge orice tentativa de imbunatatire a acestui proiect lamentabil, chiar daca vine de la parlamentarii puterii.

Proiectul de lege se ocupa in mare parte de problema solutionarii inventarierii proprietatii statului si de masurarile corespunzatoare, lucru care nu are ce cauta intr-o lege a restituirii. Acestea sunt masuri generale de evidenta, care trebuiau rezolvate de mult, dar care livreaza totusi pretextul prorogarii solutionarii restituirii.

Statul nu stie ce are, unde are si cat are. Mai rau: Statul nici nu a vrut sa stie ce are, pentru a permite jaful generalizat din proprietatea statului.

Guvernul in loc sa solutioneze in fond problema restituirii si in termen, o solutioneaza formal (adica nu o solutioneaza), dar in termen.

Guvernul, creand prin abuz de putere situatia extrema privind solutionarea problemei restituirii, se mai si considera indreptatit a proceda in acest mod de legiferare. Este un mod netipic, arogant, superficial si iresponsabil de gandire si de a face politica intr-un stat de drept consolidat.

Guvernul, ca reprezentant al puterii executive a statului, nu i-si indeplineste obligatiile asumate prin tratate internationale, in speta de fata Tratatul de aderare la Conventia Europeana a Drepturilor Omului, incalcand grav si Constitutia tarii, anume dispozitiile art. 11 alin. 1 din Constitutie, citez:

„ARTICOLUL 11

(1) Statul român se obligă să îndeplinească întocmai și cu bună-credință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte.

(2) Tratatele ratificate de Parlament, potrivit legii fac parte din dreptul intern.

ε) Conflict juridic de natura constitutională

Ce este un conflict juridic de natura constitutională ?

Raspunsul il aflam din jurisprudenta relativ recenta a Curtii Constitutionale.

Citez din Decizia nr. 1.431 / 03.11.2010 a Curtii Constitutionale:

„Conflictul juridic de natură constituțională între autorități publice presupune acte sau acțiuni concrete prin care o autoritate sau mai multe își arogă puteri, atribuții sau competențe, care, potrivit Constituției, aparțin altor autorități publice, ori omisiunea unor autorități publice, constând în declinarea competenței sau în refuzul de a îndeplini anumite acte care intră în obligațiile lor.“

Consideram ca prin Angajarea raspunderii Guvernului s-a creat un conflict juridic de natura constitutionala, o incalcare a principiului separatiei si echilibrului puterilor in stat, in speta, a puterii executive (Guvernul) si a puterii legislative (Parlamentul).

In perioada pana la apropierea termenului limita de solutionare a obligatiei internationale, nici guvernul, dar nici parlamentul nu a intreprins ceva in sensul rezolvarii restituirii, desi, si unii si altii, aveau obligatia, ca, in calitate de putere in stat, sa indeplineasca obligatiile statului.

Consideram ca s-au incalcat, si de uni si de altii, dispozitiile Constitutiei. Astfel, **guvernele** au a incalcat dispozitiile art. 102 alin. 1, art. 11 alin. 1 si art. 74 alin. 1 din Constitutie, citez:

„ARTICOLUL 102

(1) Guvernul, potrivit programului său de guvernare acceptat de Parlament, asigură realizarea politicii interne și externe a țării și exercită conducerea generală a administrației publice.“

„ARTICOLUL 11

(1) Statul român se obligă să îndeplinească întocmai și cu bună-credință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte.“

„ARTICOLUL 74

(1) Inițiativa legislativă aparține, după caz, Guvernului, deputaților, senatorilor ...“

Parlamentul, prin membrii sai, a incalcat dispozitiile art. 69 alin. 1 si art. 74 alin. 1 din Constitutie, citez:

„ARTICOLUL 69

(1) În exercitarea mandatului, deputații și senatorii sunt în serviciul poporului.

(2) Orice mandat imperativ este nul.“

„ARTICOLUL 74

(1) Inițiativa legislativă aparține, după caz, Guvernului, deputaților, senatorilor ...“

In perioada apropierii termenului limita de solutionare a obligatiei internationale, parlamentarii au stat pasiv, fiind retinuti de la luarea unei initiative legislative de catre propriul partid, desi mandatul nu este imperativ, iar guvernul si-a asumat Angajarea raspunderii, incalcand principiul separarii si echilibrului puterilor in stat conf. art. 1 alin. 4 din Constitutie, citez:

„ARTICOLUL 1

(4) Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor – legislativă, executivă și judecătorească - în cadrul democrației constituționale.“

Votarea proiectului de lege nu a adus nicio surpriza. Parlamentarii puterii au votat pentru proiect, desi nu erau multumiti de el, iar unii chiar au depus amendamente respinse de guvern. S-au comportat ca purtatori de mandat imperativ si stiind ca nu pot fi trasi la raspundere pentru votul lor conf. art. 72 alin.1 din Constitutie.

φ) Solutionarea conflictului de catre Presedintele Statului

Consideram ca odata constatata neconstitutionalitatea legii restituirii si constatata existenta unui conflict juridic de natura constitutională de catre Curtea Constitutionala, consideram ca este atributul exclusiv al presedintelui statului de a mai salva din ce este de salvat. Presedintele are posibilitatea, conf. art. 114 alin. 4 din Constitutie de a trimite legea inapoi spre reexaminare parlamentului pentru a mai indrepta ce se poate indrepta. Pe de alta parte Presedintele are posibilitatea de a cere Curtii Constitutionale sa examineze dispozitii care i se par neconstitutionale sau de a constata neconstitutionalitatea legii ca intreg. Tot Presedintele statului, ca reprezentant suprem al statului conf. art. 80 alin. 1-2 din Constitutie, are posibilitatea de a cere Consiliului Europei de a acorda un nou termen pentru solutionarea, prin procedura parlamentara obisnuita, a problemei restituirii, indeplinindu-si si functia de **mediator intre stat si societate**, conf. art. 80 alin. 2 teza finala.

München, la data de 21.04.2013

Presedintele ResRo e.V.
Karin Decker-That

Vicepresedintele ResRo e.V.
Prof. Franz Demele